

Ζούμε μαζί

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Μέσα στην κοινωνία ζούμε με την οικογένεια, με τους φίλους, με τους συμμαθητές μας και μαζί τους μοιραζόμαστε τις χαρές, τις λύπες και τα προβλήματά μας. Είναι σημαντικό να νοιαζόμαστε ο ένας για τον άλλον· να δείχνουμε στους άλλους την αγάπη και τον σεβασμό μας, χωρίς να κάνουμε διακρίσεις, όσο κι αν κάποιες φορές στη συνύπαρξή μας με τους άλλους αντιμετωπίζουμε προβλήματα ή συγκρούσεις.

I. Οι άλλοι κι εγώ

Οικογένεια, συγγενείς, φίλοι, συμμαθητές, ομάδες συνομηλίκων

Ένας ίσον Κανένας

Ένας ίσον κανένας, κανένας ίσον μηδέν.
Γιατί να μένεις μόνος όταν υπάρχει παρέα εδώ;
Οδός Σκουπιδοπόλεως και λουλούδι ουδέν.
Μα κάτι γύρω ανθίζει κι ανθίζει όταν μαζί σ' έχω εγώ.
Έχω εγώ μαζί μου την Τζέλα, έχω εγώ μαζί μου την Λέλα,
έχω εγώ μαζί μου τον Κόρνα.

Περιβόλια γίνονται οι δρόμοι, μίκυ μάους οι αστυνόμοι,
τ' όνομά μου κανείς δεν ξεχνά. Λα, λα, λα...
Ένας ίσον κανένας, έλα μαζί μας και συ.
Γιατί να μένεις μόνος όταν υπάρχουμε οι τρεις μας εδώ;

Σκηνή θα γίνει ο δρόμος
και κει θα ζούμε μαζί.
Κι αν κάτι σε τρομάξει,
θα έρθω και θα το διώξω εγώ.
Γιατί έχω μαζί μου την Τζέλα,
έχω εγώ μαζί μου την Λέλα,
έχω εγώ μαζί μου τον Κόρνα.
Και τα σύννεφα είναι μπαμπάκι
κι από σοκολάτα οι δράκοι.
Το σκοτάδι τη μέρα γεννά.
Έχω εγώ μαζί μου την Τζέλα,
έχω εγώ μαζί μου την Λέλα,
έχω εγώ μαζί μου τον Κόρνα.

Ένας ίσον κανένας, κανένας ίσον μηδέν.
Ένας ίσον κανένας, κανένας ίσον μηδέν.

Τζέλα, Λέλα, Κόρνας και ο Κλεομένης, Ένας ίσον Κανένας,
Μουσική, Στίχοι: Φοίβος Δεληβοριάς

Γλυκό τσαμπί σταφύλι

Εγώ με τ' Αραπάκι
και με το Κινεζάκι
και τον Αμερικάνο
κινάμε για κει πάνω,
κει πάνω στο φεγγάρι
για μέρα του Γενάρη.

Εγώ με τ' Αραπάκι
και με το Κινεζάκι
και τον Αμερικάνο
ακόμα παραπάνω
θα φτάσουμε ως τον Άρη
για μέρα του Φλεβάρη.

Εγώ με τ' Αραπάκι
με τ' Αμερικανάκι

και τον μικρό Κινέζο
τρελαίνομαι να παίζω.

Μ' αφού μας εμποδίζουν
κι αφού μας ξεχωρίζουν
θα μπούμε σ' έναν πύραυλο
να πάμε σ' άλλο αστέρι
για μέρα μεσημέρι.

Τι τάχα κι αν δεν έχουμε
το ίδιο χρώμα όλοι
στο γύρω γύρω όλοι;
Το θέλουμε και θα 'μαστε
αχώριστοι και φίλοι
γλυκό τσαμπί σταφύλι.

Μουσική: Στέφανος Βασιλειάδης, Στίχοι: Μαρία
Γουμενοπούλου

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Παιχνίδι γνωριμίας: Καθισμένοι σε κύκλο, πετώντας ένα μπαλάκι ο ένας στον άλλο, λέμε το όνομά μας και κάτι που μας αρέσει.
2. Καθισμένοι σε κύκλο συμπληρώνουμε φράσεις όπως: όταν θυμώνω ....., όταν φοβάμαι ....., με σκοπό να αποδεχθούμε και να εξωτερικεύσουμε τα συναισθήματά μας στην ομάδα της τάξης.
3. «Ο καλύτερός μου φίλος»: σε μια κόλλα χαρτί, γράφουμε τρία πράγματα που μοιραζόμαστε με τον καλύτερό μας φίλο και τα παρουσιάζουμε στην τάξη.
4. Ακούμε το τραγούδι «Ένας ίσον κανένας», ενώ διαβάζουμε τους στίχους από το βιβλίο μας. Έπειτα, σημειώνουμε στις γραμμές τρία πράγματα που μοιραζόμαστε με τον καλύτερο φίλο μας ή την καλύτερη φίλη μας.
  - i. ....
  - ii. ....
  - iii. ....
5. Ακούμε το τραγούδι «Γλυκό τσαμπί σταφύλι», ενώ διαβάζουμε τους στίχους από το βιβλίο μας. Έπειτα, σημειώνουμε τρία πράγματα που μοιραζόμαστε με τον καλύτερο φίλο μας ή την καλύτερη φίλη μας.

Νικηφόρος Βρεττάκος, *Μικρό ποίημα της φιλίας*

Όταν ήμουν μικρό παιδί,
όπως είναι τ' αρνάκια
που παίζουνε στο λιβάδι την άνοιξη
είχα φίλους τις πασχαλίτσες,
είχα φίλους τις λιμπελούλες,
είχα φίλους τα λουλουδάκια.

Μετά που μεγάλωσα,
αγαπούσα το φως και κοιτούσα ψηλά.
Είχα φίλους τα όνειρα.
Τα χρόνια περνούσανε
και τώρα που πια
δεν είμαι όπως τ' αρνάκια
που παίζουνε στο λιβάδι την άνοιξη

και δεν κάνω όνειρα,
έχω φίλους μου τα παιδιά,
το Δημήτρη, το Νικηφόρο,

έχω φίλους μου τα παιδιά,
τα λευκά και τα έγχρωμα,
την Πάλμο, το Λη,

έχω φίλους μου τα νεγράκια
και θυμάμαι τις πασχαλίτσες
και θυμάμαι τις λιμπελούλες
και θυμάμαι τα λουλουδάκια
και θυμάμαι τα όνειρα.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Χωριζόμαστε σε ομάδες και κάθε ομάδα φτιάχνει μια ζωγραφιά με θέμα μια από τις παρακάτω φράσεις. Με την ομάδα μας, συζητάμε προβλήματα που μπορεί να έχουμε στις σχέσεις με τους φίλους ή τις φίλες μας. Σημειώνουμε ένα ή δύο που μπορεί να έχουν οι περισσότεροι στην ομάδα, τα σκεφτόμαστε και προτείνουμε λύσεις.

- ↓ Οι καλοί φίλοι είναι τα σπάνια κοσμήματα της ζωής: δύσκολο να τα βρούμε και αδύνατον να τα αντικαταστήσουμε!
- ↓ Όποιος βρει φίλο πιστό, έχει βρει ακριβό θησαυρό! (Σοφ. Σειρ. 6, 14)
- ↓ Δεν υπάρχει αντάλλαγμα ενός πιστού φίλου. (Σοφ. Σειρ. 6, 15)

Μια νέα αρχή

Μες στην βροχή προσπαθεί ένα παιδί
Να ανάψει λευκό μικρό κερί
Άνεμος φυσάει και κανείς δεν βοηθάει
Να φανεί μια φλόγα στο κερί

Περνάει ο καιρός
Όλοι θέλουν λίγο φως
Μα κανείς δεν είναι τολμηρός
Υπάρχει πόνος που δεν γιατρεύει ο χρόνος
την ψυχή σαν δεν ανοίξει ο ουρανός

Όλοι μαζί, μια νέα ελπίδα
Όλοι μαζί μια νέα αρχή, μια ηλιαχτίδα
Το παιδί κρατάει
το κεριά και σας ρωτάει
Ποιος θέλει που έχει την καρδιά ψυχρή να
ζεσταθεί

Μια αστραπή, που την γέννησε η βροχή
Με μια λάμψη ανάβει το λευκό κεριά
Τότε όλοι ξεχνάνε τον φόβο και ζητάνε
Απ' το παιδί για να φωτίσει όλη την γη

Όλοι μαζί, μια νέα ελπίδα
Όλοι μαζί μια νέα αρχή, μια ηλιαχτίδα
Είναι αρκετή
Μια παλάμη παιδική
Να αγγίξεις για να δεις
πως είναι όμορφη η ζωή

Τι μικρός είναι ο κόσμος τι μικρός
Είναι εύκολο να γίνει φωτεινός

Είναι αρκετή
Μια παλάμη παιδική
Για να λάμψει πια η φλόγα στο κεριά

We are the world, Στίχοι: Τάκης Θεοδωρόπουλος, Μουσική: Lionel Richie

Κρίσεις και προβλήματα

Παροιμίες

- ↘ Καλύτερα από μακριά και αγαπημένοι παρά από κοντά και μαλωμένοι.
- ↘ Μαζί μιλάμε και χώρια καταλαβαίνουμε.
- ↘ Όταν χτυπιούνται δυο σταμνιά, το ένα απ' τα δυο θα σπάσει.
- ↘ Όταν τα σκυλιά τρώγονται, ο λύκος τρώει τα πρόβατα
- ↘ Δυο γάιδарοι μαλώνανε σε ξένο αχυρώνα.
- ↘ Άμα δε θέλει ο ένας, οι δύο δε μαλώνουν.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Διαβάζουμε τις παροιμίες και συζητάμε για να βρούμε το θέμα με το οποίο πραγματικά ασχολούνται. Στη συνέχεια, ζωγραφίζουμε όποια παροιμία μας έκανε εντύπωση.

Εγώ κι εσύ μαζί

Εγώ κι εσύ μαζί.

*Όταν η τύχη σου θα 'ναι φευγάτη,
και συ μακριά απ' το ζεστό σου κρεβάτι,
τότε θυμήσου τη χρυσή συμβουλή.
Τα βάσανά σου είναι και δικά μου,
και για τους δυο μας χτυπάει η καρδιά μου.
Δυο φιλαράκια με μια ψυχή,
εγώ κι εσύ μαζί.*

*Μπορείς αν θες να βρεις πιο έξυπνους φίλους,
να 'ναι μεγάλοι και πιο δυνατοί.*

Μπορείς!!!

*Αλλά να ξέρεις τη δικιά μου αγάπη,
δε θα στη δώσει φιλαράκο κανείς...
Κι όσο περνάνε και φεύγουν τα χρόνια,
και η φιλία μας θα μένει αιώνια,
εγώ κι εσύ μαζί!*

*Εγώ κι εσύ μαζί (1995), Στίχοι: Τζίμης Πανούσης Μουσική: Randy Newman, Αλκίνοος
Ιωαννίδης & Τζίμης Πανούσης*

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Διαβάζουμε πρώτα τους στίχους και στη συνέχεια ακούμε το τραγούδι «Εγώ κι εσύ μαζί». Ποιες σκέψεις και συναισθήματα μάς γεννιούνται καθώς ακούμε το τραγούδι; Σημειώνουμε 5 λέξεις που μας ήρθαν έτσι στο μυαλό, και, εμπνευσμένοι από αυτές, ζωγραφίζουμε τη «φιλία».

Αγάπη, φροντίδα, συγγνώμη

Αν όλα τα παιδιά της γης

*Αν όλα τα παιδιά της γης
πιάναν γερά τα χέρια
κορίτσια αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.*

Αν όλα τα παιδιά της γης
φωνάζαν τους μεγάλους
κι αφήναν τα γραφεία τους
και μπαίναν στο χορό
ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και δυο φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Θα 'ρχόνταν τότε τα πουλιά
θα 'ρχόνταν τα λουλούδια
θα 'ρχότανε κι η άνοιξη
να μπει μες στο χορό
κι ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και τρεις φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ!

Αν όλα τα παιδιά της γης (1997), Ποίηση: Γιάννης Ρίτσος Μουσική: Μίμης Πλέσσας

Γκρεμίζοντας τους τοίχους

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένας γίγαντας που είχε ένα ωραίο σπίτι με υπέροχο κήπο. Στον κήπο υπήρχαν όλων των ειδών τα δέντρα, γεμάτα με γλυκύτατους καρπούς. Υπήρχαν επίσης πολλά λουλούδια με ευωδιαστά αρώματα και υπέροχα χρώματα. Όταν ο γίγαντας έλειπε τα παιδιά χαιρόνταν πολύ να παίζουν στον κήπο του. Ξαφνικά, ένα απόγευμα γύρισε ο γίγαντας μετά από πολύ καιρό απουσίας. Βλέποντας τα παιδιά μέσα στον αγαπημένο του κήπο, θύμωσε πάρα πολύ. Άρχισε να κουνάει τα χέρια του δυνατά και να φωνάζει: «Φύγετε γρήγορα από δω! Ο κήπος είναι δικός μου! Μόνο δικός μου!». Τα παιδιά τρόμαξαν πολύ και το έβαλαν στα πόδια. Ο γίγαντας, αφού έχτισε έναν τεράστιο τοίχο γύρω από τον κήπο του, κρέμασε και μια επιγραφή στην πόρτα που έλεγε: «Οι παραβάτες θα διώκονται». Έτσι τα παιδιά δεν μπορούσαν να παίξουν πια εκεί...

Ο καιρός περνούσε και ήρθε ο χειμώνας κι έστρωσε παντού το λευκό του πέπλο. Η μόνη παρέα του γίγαντα ήταν ο βοριάς και το χαλάζι. Κι ο καιρός περνούσε και ήρθε η άνοιξη, και όλα τα δέντρα άνθισαν και μοσχοβολούσαν, μα στον κήπο του γίγαντα κανένα δέντρο δεν έβγαζε λουλούδια, κανένα πουλάκι δεν έχτιζε εκεί τη φωλιά του· μόνο χιόνι και παγωνιά... Πέρασε η άνοιξη, ήρθε το καλοκαίρι. Όμως ο γίγαντας που κοιτούσε συνέχεια από το παράθυρό του, έβλεπε τον κήπο του ξερό και παγωμένο. Το ίδιο ένιωθε και την καρδιά του. Μόνη του συντροφιά είχε τη λύπη και τη μοναξιά. Ήταν έτσι για πολύ καιρό. Κλεισμένος στο ψηλό του σπίτι, δεν περίμενε πια τίποτα,

όταν ξαφνικά ένα πρωί άκουσε ένα πουλί να κελαηδάει. Έτρεξε έκπληκτος στο παράθυρο να δει από πού ερχόταν αυτό το γλυκό κελάηδημα και τι να δει; Από ένα μικρό άνοιγμα στον τοίχο τα παιδιά είχαν τρυπώσει μέσα και κάθονταν στα κλωνιά των δέντρων. Σε κάθε δέντρο που αντίκριζε υπήρχε και ένα μικρό παιδί. Και τα δέντρα χάρωνταν τόσο πολύ που είχαν μαζί τους πάλι τα παιδιά, ώστε σκεπάστηκαν με άνθη και αργοσάλευαν τα κλαδιά πάνω απ' τα κεφάλια τους. Τα πουλιά πετούσαν εδώ κι εκεί

και τιτίβιζαν ενθουσιασμένα, και τα λουλούδια πρόβαλαν απ' το χορτάρι κοιτάζοντας χαμογελαστά. Τότε ο γίγαντας, γεμάτος χαρά, έτρεξε στον κήπο φωνάζοντας: «Μα τι εγωιστής που ήμουν... Ο κήπος ανήκει και στα παιδιά! Χωρίς αυτά δεν υπάρχει ζωή, δεν υπάρχουν λουλούδια, δεν υπάρχει χαρά». Λέγοντας αυτά, άνοιξε διάπλατα τα χέρια του και αγκάλιασε τα παιδιά. Εκείνη την ημέρα ο γίγαντας γκρέμισε τον τοίχο και από τότε έπαιζε μαζί με τα παιδιά τα πιο όμορφα παιχνίδια του κόσμου!

Όσκαρ Ουάιλντ, Ο εγωιστής γίγαντας

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακούμε και, αν το ξέρουμε, τραγουδάμε κι εμείς το τραγούδι «Αν όλα τα παιδιά της γης». Στη συνέχεια η δασκάλα/ο δάσκαλός μας θα μας διαβάσει το απόσπασμα από τον «Εγωιστή Γίγαντα». Χωρίζουμε ένα χαρτί στα δύο και ζωγραφίζουμε ή φτιάχνουμε ένα κολλάζ με εικόνες για το τραγούδι και την ιστορία που ακούσαμε.

II. Ιστορίες από την Παλαιά Διαθήκη

Δύο διαφορετικά αδέρφια: Η ιστορία του Ησαύ και του Ιακώβ

Ο Ισαάκ και η Ρεβέκκα απέκτησαν δύο δίδυμα αγοράκια. Το πρωτότοκο το ονόμασαν Ησαύ και τον δεύτερο Ιακώβ. Ο Ησαύ ήταν κοκκινωπός και τριχωτός και μεγαλώνοντας έγινε ένα δυνατό και τολμηρό αγόρι που αγαπούσε το κυνήγι. Ο Ιακώβ ήταν φρόνιμος, γλυκομίλητος και προτιμούσε να μένει στο σπίτι βοηθώντας τη μητέρα του στις καθημερινές δουλειές. Ο Ισαάκ αγαπούσε περισσότερο τον Ησαύ επειδή του έφερνε κι έτρωγε ζώα και πουλιά που σκότωνε στο κυνήγι. Η Ρεβέκκα αγαπούσε περισσότερο τον Ιακώβ, αφού ήταν κοντά της στο σπίτι.

Μια μέρα, ενώ ο Ιακώβ μαγείρευε φακές, ο Ησαύ γύρισε κουρασμένος και πεινασμένος από το κυνήγι. «Πεθαίνω της πείνας, γρήγορα δώσε μου λίγες φακές», είπε στον αδερφό του. Τότε βρήκε την ευκαιρία ο Ιακώβ και του είπε: «Θα σου δώσω να φας αν μου δώσεις για αντάλλαγμα τα πρωτοτόκιά σου». Τα πρωτοτόκια ήταν συνήθεια της εποχής εκείνης, σύμφωνα με την οποία αυτός που θα γεννιόταν πρώτος σε μια οικογένεια –ο πρωτότοκος– έπαιρνε την πρώτη ευλογία του πατέρα του, γινόταν ο αρχηγός της οικογένειας, όταν πια θα ήταν γέρος ο πατέρας και έπαιρνε διπλό μερίδιο από την πατρική κληρονομιά. «Εγώ πεινάω. Σε τι να με ωφελήσουν τα πρωτοτόκια; Στα χαρίζω λοιπόν», είπε ο Ησαύ. Έτσι, έδωσε τον λόγο του στον Ιακώβ και αντάλλαξε τα πρωτοτόκιά του με ένα γεμάτο πιάτο φακές.

Γεν 25, 24-34

Όταν ο Ισαάκ γέρασε πολύ δεν έβλεπε πια. Καθώς αισθανόταν ότι πλησίαζε το τέλος του, ήθελε να ευλογήσει τον Ησαύ. Δεν ήξερε βέβαια πως είχε πουλήσει τα πρωτοτόκια. Του ζήτησε, λοιπόν, να πάει για κυνήγι και να του μαγειρέψει να φάει από τα ζώα που θα έφερνε. Η Ρεβέκκα, όμως, ήθελε να πάρει ο Ιακώβ την πατρική ευχή. Έτσι, σχεδίασε να ξεγελάσει τον Ισαάκ. Μαγείρεψε δύο κατσικάκια και συμβούλεψε τον Ιακώβ να τυλίξει τα χέρια του και τον λαιμό του με τα δέρματα των δύο κατσικιών και

να προσποιηθεί πως ήταν ο τριχωτός Ησαύ.

Ο Ιακώβ άκουσε τη μητέρα του και πήγε το φαγητό στον πατέρα του προσποιούμενος ότι είναι ο Ησαύ. Ο Ισαάκ παραξενεύτηκε ακούγοντας αλλαγμένη τη φωνή του Ησαύ. Μια, λοιπόν, και δεν έβλεπε, ψηλάφισε τα χέρια του Ιακώβ και πίστεψε πως ήταν ο Ησαύ. Αφού έφαγε το νόστιμο φαγητό, έδωσε την ευλογία του στον γιο που ήταν μπροστά του. Έτσι, αντί για τον Ησαύ, ευλογήθηκε ο Ιακώβ. Όταν ο Ησαύ γύρισε από το κυνήγι, ήταν πια αργά! Ο Ησαύ μετάνιωσε που πούλησε τα πρωτοτόκια, μίσησε τον αδερφό του και ήθελε να τον εκδικηθεί. Έλεγε μάλιστα πως θα τον σκότωνε, μόλις πέθαινε ο πατέρας τους. Η Ρεβέκκα, όταν έμαθε τα σχέδιά του Ησαύ, έστειλε τον Ιακώβ στον αδερφό της που ζούσε σε χώρα μακρινή. Έτσι, ο Ιακώβ εξορίστηκε και η λύπη του ήταν μεγάλη.

Γεν 27, 1-42

Συμφιλίωση Ιακώβ και Ησαύ

Μετά από πολλά χρόνια και αφού ο Ιακώβ είχε πια μεγάλη οικογένεια, έστειλε μήνυμα στον αδελφό του τον Ησαύ και του έλεγε πως ετοιμάζεται να γυρίσει και πως ήρθε ο καιρός να φιλιώσουν πια. Γρήγορα πήρε την είδηση ότι ο Ησαύ έρχεται να τον συναντήσει με τετρακόσιους άντρες. Ο Ιακώβ φοβήθηκε ότι ερχόταν για να του επιτεθεί και προσευχήθηκε στον Θεό.

Όταν είδε από μακριά τον Ησαύ να έρχεται με τους άντρες του, έτρεξε και προσκύνησε στη γη επτά φορές πριν τον πλησιάσει. Τότε ο Ησαύ, που του είχε περάσει ο θυμός μετά από τόσα χρόνια, έτρεξε να συναντήσει τον Ιακώβ και τον αγκάλιασε. Έπεσε στον λαιμό του και τον φιλούσε και έκλαιγαν μαζί. Ο Ιακώβ τόσο πολύ ευχαριστήθηκε για την υποδοχή που του έκανε ο αδελφός του ώστε του είπε: «Όταν είδα το πρόσωπό σου, ήταν σαν να είδα το πρόσωπο του Θεού». Ο Ιακώβ πρόσφερε στον αδερφό του πολλά δώρα, τα οποία στην αρχή ο Ησαύ δεν ήθελε να τα πάρει, αλλά μπροστά στην επιμονή του τελικά δέχτηκε. Μαζί και αγαπημένοι πήραν τον δρόμο της επιστροφής.

Γεν 33, 1-12

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Αφού διαβάσουμε την ιστορία του Ησαύ και του Ιακώβ, βρίσκουμε λέξεις-κλειδιά που κυριαρχούν και επαναλαμβάνονται στις διηγήσεις. Ο δάσκαλος/η δασκάλα μας τις γράφει στον πίνακα σε συννεφάκια, όπως εμείς τις λέμε. Τις παρατηρούμε για λίγο, σκεφτόμαστε και συζητάμε στην τάξη:

- ↓ Ποιες από τις λέξεις-κλειδιά μπορούμε να αναγνωρίσουμε στις σχέσεις μας;
- ↓ Ποιες είναι οι συνέπειές τους τόσο στα πρόσωπα των αφηγήσεων όσο και σε εμάς;

Η ιστορία του Ιωσήφ

Ο Ιακώβ απέκτησε δώδεκα γιους. Ήταν ένας καλός πατέρας, που αγαπούσε όλα του τα παιδιά. Είχε όμως ιδιαίτερη αδυναμία στον μικρότερο γιο του τον Ιωσήφ. Αυτή η αδυναμία του Ιακώβ έκανε τα αδέλφια του Ιωσήφ να ζηλέψουνε. Και πιο πολύ ζήλεψαν, όταν μια μέρα ο Ιακώβ χάρισε στον Ιωσήφ ένα πολύχρωμο χιτώνα. Η ζήλια τους έγινε μίσος όταν κάποτε ο Ιωσήφ τους διηγήθηκε δύο όνειρά του: «Είδα πως βρισκόμαστε», τους είπε, «στα χωράφια, θερίζαμε και δέναμε όλοι δεμάτια. Ξαφνικά το δικό μου δεμάτι έμεινε όρθιο και τα δεμάτια τα δικά σας έπεσαν και το προσκύνησαν». Έπειτα «είδα πως ο ήλιος, το φεγγάρι και έντεκα αστέρια με προσκυνούσαν». Μετά από αυτά, οι αδερφοί του Ιωσήφ έγιναν έξω φρενών και πήραν την απόφαση να του αφαιρέσουν τη ζωή.

Δεν άργησαν να βρουν την κατάλληλη ευκαιρία. Μια μέρα που ο Ιακώβ έστειλε τον Ιωσήφ στο λιβάδι όπου τα αδέλφια του έβοσκαν τα κοπάδια τους, σκέφτηκαν να τον σκοτώσουν και να πουν στον πατέρα τους πως τον έφαγαν τα άγρια θηρία. Τότε, ο μεγαλύτερος αδερφός, ο Ρουβήν, τους πρότεινε να μην τον σκοτώσουν, αλλά να τον ρίξουν σε ένα λάκκο. Έτσι και έκαναν. Ο Ρουβήν βέβαια σχεδίαζε να πάει αργότερα και να σώσει τον Ιωσήφ. Ξαφνικά είδαν να περνάει από εκεί ένα καραβάνι με εμπόρους. Πήγαιναν στην Αίγυπτο και οι καμήλες τους ήταν φορτωμένες. Τα αδέλφια αποφάσισαν να πουλήσουν τον Ιωσήφ στους εμπόρους για είκοσι χρυσά νομίσματα. Έπειτα έσφαξαν ένα κασίκι, λέρωσαν με το αίμα του τον χιτώνα του Ιωσήφ και τον έδειξαν στον πατέρα τους. Ο Ιακώβ, πιστεύοντας πως κάποιο άγριο θηρίο κατασπάραξε τον γιο του, άρχισε να θρηνεί και ήταν απαρηγόρητος.

Γεν 37, 1-35

Οι έμποροι έφεραν τον Ιωσήφ στην Αίγυπτο και εκεί τον πούλησαν σε έναν άρχοντα, τον Πετεφρή. Η εξυπνάδα και οι ικανότητες του Ιωσήφ γρήγορα αναγνωρίστηκαν από τον Πετεφρή. Έτσι γρήγορα του εμπιστεύτηκε όλα του τα υπάρχοντα και τις υποθέσεις του. Μετά από πολλές περιπέτειες του Ιωσήφ, ο ίδιος βασιλιάς της Αιγύπτου, ο Φαραώ, αναγνώρισε την αξία του και του

έδωσε μεγάλη εξουσία πάνω σε όλη τη χώρα.

Όταν έπεσε πείνα σε όλη την περιοχή, τα αδέρφια του Ιωσήφ ήρθαν στην Αίγυπτο να αγοράσουν σιτάρι. Συναντήθηκαν με τον Ιωσήφ, αλλά δεν τον γνώρισαν. Αυτός τους γνώρισε και έκλαψε κρυφά. Μετά από κάποια τεχνάσματα που τους έκαναν να αναλογιστούν το κακό που είχαν κάνει πριν από χρόνια στον αδερφό τους, ο Ιωσήφ αποκαλύφθηκε κλαίγοντας, τους διηγήθηκε όλα όσα είχε περάσει στην Αίγυπτο και τους συγχώρεσε. Μάλιστα δώρισε στον καθένα μια γιορτινή φορεσιά. Τους έδωσε αμάξια φορτωμένα με τρόφιμα και δώρα για τον πατέρα του.

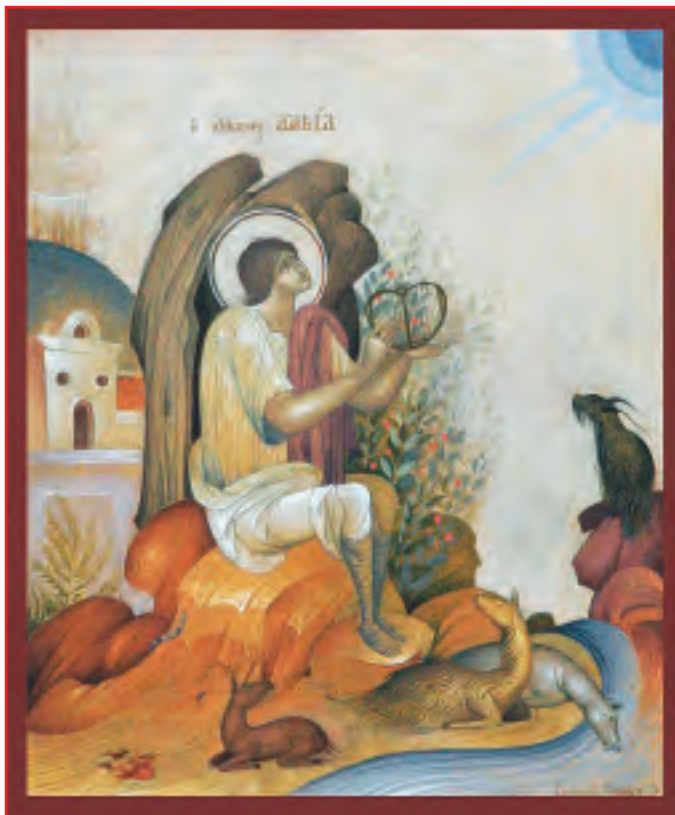
Όταν τα αδέρφια επέστρεψαν στον Ιακώβ τον πατέρα τους, του είπαν ότι ο Ιωσήφ ζει και του διηγήθηκαν όλα όσα είχαν συμβεί. Ο Ιακώβ χάρηκε πολύ και είπε: «Μου φτάνει που ζει ακόμα ο Ιωσήφ, το παιδί μου. Θα πάω στην Αίγυπτο να τον δω πριν πεθάνω». Ο Ιακώβ και όλη η οικογένειά του ξεκίνησαν για την Αίγυπτο όπου ο Φαραώ τους επέτρεψε να κατοικήσουν.

Γεν 37-47 (διασκευή)

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Παρουσιάζουμε με δικά μας λόγια ή με θεατρικό τη σκηνή: «Ο Ιακώβ συναντά και πάλι τον Ιωσήφ».

Δαβίδ και Σαούλ

Μέσα στα μεγάλα παλάτια του βασιλιά Σαούλ ήταν απλωμένη σιωπή. Κανείς δε γελούσε και δε μιλούσε, γιατί φοβούνταν τον βασιλιά. Σκέψεις άσχημες και στενοχώρια τον τυραννούσαν και είχε χάσει τον ύπνο του. Τότε οι υπηρέτες του σκέφτηκαν να βρουν έναν άνθρωπο που να μπορεί να τραγουδάει με την άρπα του και να κάνει τον βασιλιά να ηρεμεί. Αυτός που βρήκαν ήταν ο Δαβίδ, ο μικρότερος γιος του Ιεσσαί, ένα όμορφο και ευγενικό τσοπανόπουλο που ζούσε στη Βηθλεέμ.

Ο Σαούλ συμπάθησε αμέσως τον Δαβίδ και αποφάσισε να τον κρατήσει στο παλάτι. Ο Δαβίδ, κάθε φορά που ο Σαούλ ήταν θλιμμένος,

έπαιρνε την άρπα του και τραγουδούσε. Τα τραγούδια του ήταν απλά και τρυφερά. Μιλούσαν για τον Θεό και για τις ομορφιές της φύσης κι ο Σαούλ γαλήνευε. Έτσι ο βασιλιάς τον αγάπησε, ενώ ο γιος του Ιωνάθαν τον είχε σαν να 'ταν αδερφός του.

Βασ Α' 16, 14-23

Πέρασε καιρός πολύς. Ο Δαβίδ έγινε αγαπητός σε όλους. Κοντά στα τόσα του χαρίσματα, στη φρονιμάδα, στην ομορφιά και στο τραγούδι, είχε και γενναία καρδιά. Μια μέρα, ένας λαός γειτονικός, οι Φιλιισταίοι ήρθαν εναντίον των Ιουδαίων κι ανάμεσά τους βγήκε ένας γίγαντας που λεγόταν Γολιάθ. Αυτός κορόιδευε και καλούσε όποιον Ιουδαίο είχε θάρρος να μονομαχήσει μαζί του. Μάλιστα φώναζε και έλεγε πως όποιος από τους δυο νικούσε, εκείνου κι ο στρατός να λογαριαζόταν νικητής. Κανένας όμως δεν τολμούσε να τα βάλει μαζί του, αφού ήταν ο φόβος και ο τρόμος των Ιουδαίων.

Τότε ήρθε στο στρατόπεδο των Ιουδαίων ο Δαβίδ, να φέρει τροφές σ' αδέρφια του που πολεμούσαν. Είδε κι άκουσε κι αυτός τον φοβερό Γολιάθ και πήγε στον βασιλιά Σαούλ για να του δώσει την άδεια να βγει αυτός να μονομαχήσει με τον Γολιάθ. Με τα πολλά παρακάλια κατάφερε να πάρει την άδεια από τον βασιλιά και μόνο με τη σφεντόνα του, το θάρρος του και την πίστη του στον Θεό βγήκε μπροστά. Ο Γολιάθ όταν τον είδε, γέλασε και είπε: «Για σκύλο με πέρασες και βγήκες μπροστά μου με τη σφεντόνα;». Ο Δαβίδ χωρίς να φοβηθεί προχώρησε λίγο, έριξε με τη σφεντόνα του μια πέτρα που ξάπλωσε κάτω τον Γολιάθ κι έτσι κατάφερε να τον κατατροπώσει. Οι Ιουδαίοι ξεχύθηκαν τότε εναντίον των φοβισμένων Φιλισταιών και τους νίκησαν. Ο βασιλιάς Σαούλ, που είδε την ανδρεία του, έκανε τον Δαβίδ αρχηγό του στρατού. Από τότε ο Δαβίδ έγινε για όλη τη χώρα το σύμβολο της λεβεντιάς και της ομορφιάς. Οι κοπέλες στα πανηγύρια τραγουδούσαν:

*Ο Σαούλ νίκησε χιλιάδες,
Μα ο Δαβίδ νίκησε μυριάδες!*

Σιγά σιγά όμως ο Σαούλ με αυτά που άκουγε, άρχισε να ζηλεύει, να ανησυχεί και να φοβάται ότι ο Δαβίδ θα του πάρει τον θρόνο. Μέρα με τη μέρα η ανησυχία του μεγάλωνε, ώσπου στο τέλος έγινε μίσος. Ο Δαβίδ, χωρίς να υποπτεύεται τίποτα, εξακολούθησε να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον βασιλιά. Ένα πρωί, την ώρα που έπαιζε

την άρπα του και τραγουδούσε, ο Σαούλ έριξε κατά πάνω του το δόρυ του και κόντεψε να τον σκοτώσει.

Βασ Α΄ 17 και 18, 6-16

Δαβίδ και Ιωνάθαν

Ο γιος του Σαούλ Ιωνάθαν συμπάθησε πολύ τον Δαβίδ απ΄ την αρχή της γνωριμίας τους. Έγιναν αχώριστοι φίλοι και ο Ιωνάθαν αγαπούσε τον Δαβίδ σαν τον εαυτό του. Έβγαλε μάλιστα τον μανδύα που φορούσε και του τον έδωσε. Επίσης του έδωσε την πανοπλία του, το ξίφος του, το τόξο και τη ζώνη του. Όταν κατάλαβε ότι ο πατέρας του, ο Σαούλ, σκόπευε να σκοτώσει τον φίλο του, τον προειδοποίησε να κρυφτεί. Ο Δαβίδ ευχαρίστησε τον Ιωνάθαν, έφυγε και άρχισε να περιπλανιέται μέσα σε λαγκαδιές και σε βουνά. Ο Σαούλ έφριξε όταν έμαθε πως ο Δαβίδ του ξέφυγε. Μετά από καιρό, όταν εχθροί επιτέθηκαν στους Ιουδαίους, ο Σαούλ και ο Ιωνάθαν σκοτώθηκαν σε μια μάχη στο βουνό Γελβουέ. Ο Δαβίδ, μόλις πληροφορήθηκε τον θάνατο του βασιλιά και του αγαπη-

μένου του φίλου Ιωνάθαν, θρήνησε με πόνο αληθινό.

*Αλίμονο, η δόξα σου, Ισραήλ,
κονταροχτυπημένη πέθανε πάνω στους λόφους σου!
Εσείς βουνά πανέμορφα της Γελβουέ,
βροχή και χιόνι ας μην πέσει ποτέ να σας χαϊδέψει,
βουνά της Γελβουέ, τόποι των σκοτωμένων.
Ο Σαούλ και ο Ιωνάθαν, οι αγαπημένοι, ενωμένοι στη ζωή και στον θάνατο.
Πιο γρήγοροι απ΄ τους αετούς και πιο γενναίοι απ΄ τα λιοντάρια...
Πώς εβασίλεψεν η ομορφιά του Ιωνάθαν! Λυπούμαι και θρηνώ για σένα,
Ιωνάθαν αδελφέ μου, που ΄σουν για μένα ο πιο ακριβός μου φίλος.*

Βασ Α΄ 18, 1-4 και Βασ Β΄ 1, 17-27

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Θυμόμαστε και περιγράφουμε στην τάξη μία έντονη διαφωνία που είχαμε μεταξύ μας και συζητούμε πώς νιώσαμε και πώς αντιδράσαμε. Μοιάζει η ιστορία μας με κάποια από τις ιστορίες της Βίβλου που διαβάσαμε; Σε ποια σημεία;

III. Διηγήσεις από την Καινή Διαθήκη

Ο καλός ποιμένας

Ανάμεσα στα πλήθη που ακολουθούσαν τον Ιησού για να τον ακούσουν να μιλάει ήταν και οι αυστηροί Φαρισαίοι. Αυτοί σαν φανατικοί υποστηρικτές του Μωσαϊκού Νόμου που ήταν, δεν έβλεπαν με καλό μάτι ότι γύρω από τον Ιησού μαζεύονταν τελώνες και άλλοι άνθρωποι που δεν τηρούσαν τον Νόμο. Έλεγαν μεταξύ τους και κατηγορούσαν τον Ιησού: «Αυτός ο άνθρωπος κάθεται και τρώει με αμαρτωλούς». Τότε ο Ιησούς για να δείξει ότι ήρθε για όλους τους ανθρώπους και κυρίως για τους αμαρτωλούς είπε αυτή τη μικρή ιστορία.

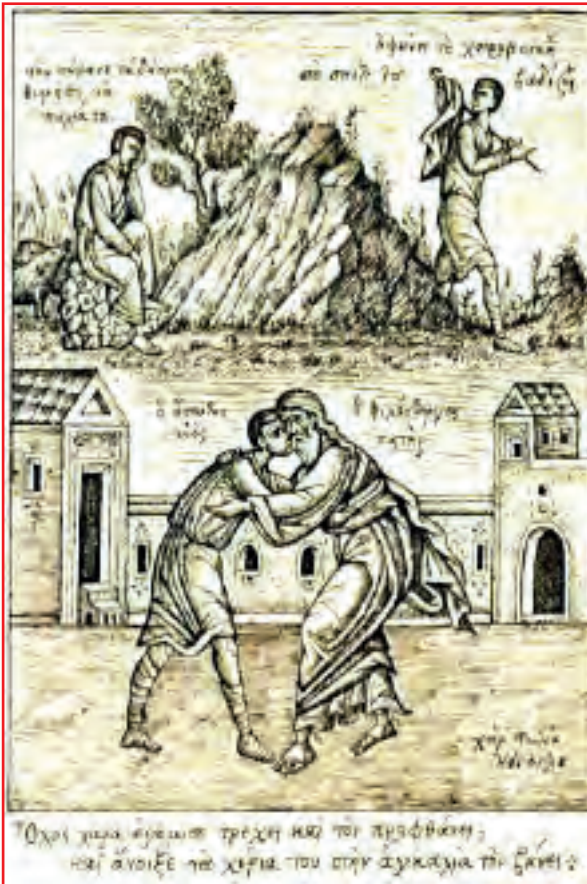

Μια φορά ήταν ένας καλός βοσκός, που είχε εκατό πρόβατα. Μόλις κατάλαβε πως είχε χάσει ένα, άφησε τα ενενήντα εννέα και πήγε στο βουνό για να ψάξει το χαμένο πρόβατο. Όταν το βρήκε, το έβαλε χαρούμενος στους ώμους του και γύρισε σπίτι γεμάτος χαρά. Χάρηκε πιο πολύ για αυτό που είχε ξεφύγει από το κοπάδι και το βρήκε παρά για τα υπόλοιπα που είχε αφήσει για να ψάξει. Γι αυτό προσκάλεσε τους φίλους του και τους γείτονες και τους είπε: «Χαρείτε μαζί μου, γιατί βρήκα το χαμένο μου πρόβατο».

Λκ 15, 1-6

Ένας πατέρας γεμάτος αγάπη: η παραβολή του Ασώτου ή του σπλαχνικού πατέρα

Ένας πατέρας είχε δυο γιους που τους καμάρωνε, είχε κάμπους και περιβόλια πλούσια και κοπάδια πολλά. Ολόκληρη συντροφιά δούλων υπηρετούσανε τις ανάγκες του σπιτιού. Τα είχαν όλα, δεν έλειπε τίποτα. Όσπου μια μέρα, ξαφνικά, το ένα από τα παιδιά, το μικρότερο, παρουσιάστηκε στον πατέρα. «Θέλω να μου δώσεις το μερίδιο της περιουσίας που μου αναλογεί», του είπε. Ξαφνιασμένος ο πατέρας προσπαθεί να τον μεταπείσει: «Τι σου λείπει, παιδί μου; Τι είναι εκείνο που δε σου το προσφέρω;». Η επιμονή του γιου ήταν απελπιστική. Είχε πάρει την απόφασή του. Το πατρικό του σπίτι έμοιαζε με φυλακή. Είχε γνωρίσει συντροφιάς ελεύθερες. Με αυτές θα έφευγε μακριά, εκεί που δε θα μπορούσε να τον φτάσει η έγνοια κι ο έλεγχος του πατέρα του. Οι φίλοι του μιλούσαν αδιάκοπα για τα εξαισια πράγματα των μακρινών τόπων. Αδύνατο στάθηκε να τον πείσει ο πατέρας. Με πόνο βαθύ αναγκάστηκε να του δώσει το μερίδιό του. Εκείνος ξεπούλησε ό,τι του ανήκε, πήρε τα χρήματα και έφυγε βιαστικά χωρίς να αποχαιρετήσει κανέναν.

Στις πολιτείες που πήγε έζησε σπάταλα και παρασύρθηκε μακριά από κάθε τιμότητα και αρετή. Ένα πρωί, όταν συνήλθε απ' το μεθύσι του, ανακάλυψε πως είχε ξοδέψει όλη του την περιουσία και ήταν πια σαν ένα έρημο σκυλί στον δρόμο. Κανείς πια δεν τον εμπιστευόταν και δεν τον ήθελε για φίλο. Ο καιρός περνούσε και ξέπεφτε όλο και περισσότερο. Έφτασε στο σημείο να βόσκει γουρούνια για να τρώει κι αυτός λίγη από την τροφή

τους. Τότε ήρθε στον νου του ο πατέρας του και το πατρικό του σπίτι που εγκατέλειψε. «Ω να μπορούσα να γυρίσω πίσω», συλλογιζόταν. «Να πέσω στα πόδια του πατέρα μου και να του ζητήσω να με συγχωρήσει. Να μη με δεχτεί σαν παιδί του, μα σαν τον πιο τελευταίο υπηρέτη του, αφού δεν είμαι άξιος να λέγομαι γιος του».

Σα να είχε φτερά στα πόδια έτρεξε πίσω στο σπίτι του. Από μακριά είδε τον πατέρα του που στεκόταν σε ένα ύψωμα κοιτάζοντας τον δρόμο και προσμένοντας το χαμένο του παιδί. Έτρεξε κοντά του, έπεσε στα πόδια του και είπε: «Πατέρα μου, αμάρτησα σε σένα και στον ουρανό. Μα μετανιώνω. Πάρε με για δούλο σου, πατέρα». Ο πατέρας τον έσφιξε στην αγκαλιά του, «παιδί μου» του φώναζε και τον φιλούσε κλαίγοντας. Ύστερα φώναζε στους υπηρέτες του: «βγάλτε του τα κουρελιασμένα ρούχα, λούστε τον και φορέστε του καθαρά ολόασπρα ρούχα, δώστε του το δαχτυλίδι μου να φορέσει στο χέρι του και σανδάλια στα πόδια του. Κι ύστερα σφάξτε το καλύτερο μοσχάρι να χαρούμε και να γιορτάσουμε. Γιατί το παιδί μου αυτό ήταν νεκρό και αναστήθηκε, ήταν χαμένο και βρέθηκε». Κι έγινε χαρά μεγάλη στο σπίτι εκείνο κι η ευτυχία άπλωσε ξανά τα φτερά της και το σκέπασε.

Σε λίγο άρχισε λαμπρό πανηγύρι. Έλειπε μόνο ο μεγαλύτερος αδελφός. Βρισκότανε στα χωράφια. Σαν γύρισε το βράδυ, είδε το γλέντι και απόρησε. «Ήρθε ο αδελφός σου και ο πατέρας σου από την χαρά του έσφαξε το μοσχάρι το σιτευτό», του είπε ένας υπηρέτης. Θύμωσε ο μεγαλύτερος αδελφός και δεν ήθελε να μπει στο σπίτι. Ο πατέρας μόλις το πληροφορήθηκε, πήγε κοντά του. «Παιδί μου», του

λέει, «έλα μέσα. Ήρθε ο αδελφός σου».

«Ποιος αδελφός μου; Αυτός που 'φαγε τα λεφτά σου με τις αμαρτωλές διασκέδασεις; Και τώρα εσύ, έσφαξες γι' αυτόν το καλύτερο μοσχάρι; Εμένα τόσα χρόνια που σου δουλεύω ούτε ένα κατσικάκι δεν μου έδωσες για να διασκεδάσω με τους φίλους μου». Κι ο σπλαχνικός πατέρας του είπε: «Παιδί μου, σκέψου καλύτερα. Εσύ κοντά μου δεν ήσουν τόσα χρόνια; Τα δικά μου δεν είναι και δικά σου; Έλα, λοιπόν, και συ μαζί με μας να χαρείς, που ο αδελφός σου ήταν σαν πεθαμένος και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε».

Λκ 15, 11-24

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Παρατηρούμε προσεκτικά τους πίνακες που απεικονίζουν την επιστροφή του ασώτου γιου. Σκεφτόμαστε και συζητάμε για τον καθένα από αυτούς:
  - ↓ Τι βλέπω;
  - ↓ Τι σκέφτομαι γι' αυτό που βλέπω;
  - ↓ Τι με κάνει να αναρωτιέμαι; Τι άλλο θα ήθελα να ξέρω;
2. Αν ο άσωτος γιος φεύγοντας άφηνε ένα σημείωμα στο σπίτι του, τι λες να έγραφε; Μαζεύουμε τα σημειώματα, τα διαβάζουμε και συζητάμε το περιεχόμενό τους ή τη σημασία τους.